

Rom 11, 2-4

2-4: Gud har ikke forkastet sitt folk som han tidligere har vedkjent seg. Eller vet dere ikke hva Skriften sier om Elia, hvordan han anklager Israel overfor Gud og sier: Herre, de har drept profetene dine og revet ned altrene dine. Og jeg er alene igjen, og de er ute etter mitt liv. Men hvordan lyder det guddommelige svaret til ham? Jeg har latt det bli igjen for meg sju tusen menn, som ikke har bøyd kne for Baal.

Gud har ikke forkastet sitt folk som han tidligere har vedkjent seg. Dette slås klart fast fra apostelens side. Og det vil han nå bevise. "... forkastet sitt folk som han tidligere har vedkjent seg"! Bare i disse ordene ligger en klar motsigelse. Gud kan jo umulig forkaste "sitt folk", så sant han er en trofast Gud (v. 29, 2Tim 3: 13). Men Paulus sier ikke bare "sitt folk" (Guds folk), men tilføyer også: "som han tidligere har vedkjent seg". At han "tidligere har vedkjent seg" dette folket, er jo ennå en garanti for at han ikke kan forkaste det. Men "som han tidligere har vedkjent seg" er ikke det samme som utvalgt eller forut bestemt. For det er ikke noe av dette apostelens ord her betyr, bare at han "tidligere har vedkjent seg" dem. Og selve folkets utvelgelse er her antydnet gjennom uttrykket "sitt folk".

Men de som Gud på forhånd kjente til ville være og forbli hans folk, dem har han også forutbestemt til å være det (se kap. 8: 29-30 og forklaringen). Og nettopp i dette at han på forhånd kjente til dem, ligger jo den største sikkerheten for at han ikke skal forkaste sitt utvalgte folk. For ingenting er skjult, slik at Gud ikke på forhånd har sett det. Altså må Gud på forhånd ha kjent til hele dette folks historie. Såvel all deres ulydighet, deres vantro og fall, som også at de på nytt kommer tilbake til Gud. For alt dette har han jo forutsagt i sitt ord, og må derfor også skje. Men i dette ligger da også den største garantien for at han ikke kan forkaste sitt folk, hele folket, men bare de som ikke tror, i dette folket. Ikke noen som helst situasjon kan gjøre at Gud vil forkaste sitt folk. For han kjente det jo på forhånd, før han utvalgte det. Og med ordene "sitt folk som han tidligere har vedkjent seg" menes ikke bare det åndelige Israel (kap. 9: 6-8), men hele folket, det ser vi tydelig av sammenhengen.

Først og fremst dreier hele spørsmålet seg i v. 1: "Har Gud forkastet sitt folk?" ikke om de som tror, men om hele Israels folk. Det ser vi tydelig av hvordan Paulus ordlegger seg når han bruker seg selv som eksempel. Han sier ikke: Jeg er jo også en som tror. Men: "Jeg er jo også av Abrahams ætt, av Benjamins stamme". Og svaret må jo nødvendigvis dreie seg om akkurat det samme som spørsmålet. Videre handler også hele kapitlet om Israels folk som folk betraktet. Ordene: "som han tidligere har vedkjent seg" taler altså om hvordan Gud har vedkjent seg Abraham og hans etterkommere, dvs. utvalgt dem, til å være hans eiendomsfolk, på grunnlag av slik han forut kjente dem.

Dette taler Herren om mange steder, bl. a, i 5Mos 10: 15, 14: 2, Jes 41: 8-9, 44: 1-2. I de versene vi nå har for oss, viser Paulus samtidig at hele folket ikke er inkludert i Guds frelsende pakt. Det er bare "en rest, etter nådens utvelgelse" (v. 5) som utgjør Guds sanne, benådede folk. Likevel er det egentlig ikke dette det dreier seg om her, hvor spørsmålet som stilles er om Gud forkastet hele jødefolket. Det er dette Paulus bestemt avviser. Og med dette eksemplet lar han oss også se at uansett hvor ille det ser ut med hele folket, så har Gud likevel sine blant dem, som tror, og som han kjenner. Det viser jo også at han ikke har forkastet alle som tilhører Israel.

Eller vet dere ikke hva Skriften sier om Elia (1Kong 19: 10-18), hvordan han anklager Israel overfor Gud og sier: Herre, de har drept profetene dine og revet ned altrene dine. Og jeg er alene igjen, og de er ute etter mitt liv. Først legger vi merke til hvor godt dette eksemplet passet inn nå. For tilstanden i Israel da Elia talte dette til Herren, var på mange måter den samme som på Paulus' dager; en tid full av sterkt fiendskap og forfølgelse mot sannheten. Når apostelen skriver dette, var Kristus drept. Det samme gjaldt mange av hans vitner. Samtidig som den store massen av folket forkastet evangeliet. Slik var også tilstanden på Elias tid. På det tidspunkt teksten omtaler, var profeten på flukt bort fra sine fiender. Trist og nedslått gjemte han seg i ørkenen ved fjellet Horeb. Der taler Herren til ham: "Hva vil du her, Elia?". Og han svarer med den klagen over tilstanden i Israel som ordene i teksten her viser. Paulus sier Elia "anklager Israel overfor Gud" - nå anklager han Israel, han som brant av kjærlighet og nidkjærhet for folkets vel -! Han sier: "Herre, de har drept profetene dine og revet ned altrene* dine. Og jeg er alene igjen, og de er ute etter mitt liv".

[* "Altrene dine". I loven var det forbudt å ofre til Herren på andre steder enn i Jerusalem (5Mos 12: 13 flg.). Men de hellige av Israels folk hadde nå ikke adgang til Jerusalem. I denne nødssituasjonen hadde de derfor bygget alter for Herren i deres eget land. Og Herren godtok disse som altere for ham.]

Her sier altså Elia at han er alene igjen av profetene (1Kong 18: 22). Men både av Guds svar og av Paulus' anvendelse av skriftstedet, går det tydelig fram at den nedslåtte Elia ikke bare opplevde at han var den eneste igjen av profetene, men også at han var den eneste troende igjen. Han så hele folket som frafalt og dødt overfor Herren. For vi merker at i sitt svar taler Herren om hvor mange han ennå regnet som sitt folk, - han taler ikke om profeter. Og ettersom dette er Herrens svar på profetens klage, så ser vi hva klagen må ha gått ut på. I profetens nedslåtte motløshet fortonte situasjonen seg så fortvilet at han så alt som tapt i Israel. Han kunne ikke gjøre eller håpe mer. Derfor begir han seg ut i ørkenen og vil leve for seg selv i en hule ved Horeb.

Da ser vi hvor godt dette eksemplet passer overfor spørsmålet: "Har Gud forkastet sitt folk?" Ikke usannsynlig har Paulus selv, i den nedslående erkjennelsen av jødernes vantro, kjent det på samme måte som Elia, og hatt behov for samme trøst som han fikk. Den samme motløshet har sikkert også mange troende jøder kjent ved tanken på hvor få de var i den store massen. Derfor er det da også Paulus holder fram Guds svar så sterkt og medfølende. Først vekker han opp, ved å innlede med et spørsmål: Men hvordan lyder det guddommelige svaret til ham? Og selve svaret er også lærerikt og

verd å tenke over. Mens profeten sier: "Jeg er alene igjen", så sier Herren i sterk motsetning til dette: "Jeg har latt det bli igjen for meg sju tusen menn, som ikke har bøyd kne for Baal". I teksten, 1Kong 19, ser vi først hvordan Herren forkynte for den motløse profeten hvilken straffedom han nå, gjennom Hasael, Jehu og Elia, skulle sende over det frafalne folket. Deretter tilføyer han: "Men jeg vil la sju tusen bli tilbake i Israel, alle som ikke har bøyd kne for Baal". Alle de som ennå ikke hadde falt fra og begynt å dyrke avgudene, men holdt seg til den sanne Gud og hans ord, de regnet Herren ennå for sine, og ville skåne disse. For når de holdt seg til den sanne Gud, og hørte hans ord, så kunne nådens Ånd ennå bearbeide dem, og de kunne en gang få motta troen. Disse sju tusen som var blitt igjen, bruker Paulus som et bilde på "den rest som er igjen etter nådens utvelgelse" (v. 5), og vil si: På Elias' tid, da det så så ille ut i Israel at til og med profeten mistet motet og trodde han var den eneste troende igjen, så kjente likevel Herren sju tusen menn som ikke hadde bøyd kne for Baal. Men på samme måte ser han også nå midt inne i massen av et vantro Israel, mange som enten allerede tror, eller fremdeles skal få motta troen. Og disse som Herren elsker og har utvalgt som sine, er jo også israelitter. Så kan da også dere se at han har ikke forkastet sitt folk. Slik besvarer han spørsmålet.

Men dette eksemplet er jo veldig lærerikt for oss. Her får vi se hvor forskjellige Gud og mennesker er. Hvordan selv de mest åndelige, som her den sterke profeten Elia, i tunge og mørke stunder kan bli så forvirret at vi bare oppfatter det som dødt alt sammen i Guds forsamling (og det skjer nok særlig hvor forsamlingen er gammel og blandet opp med mange ugudelige mennesker). Men Herren Gud har og kjenner hele tiden sine, der hans ord og sakrament ennå brukes. I slike mørke tider fristes vi også, på samme måte som Elia, til å trekke oss unna, til å la den store vantro massen bare fare i sin elendighet, og bare søke vår egen redning. Måtte vi da huske på hvordan Herren her talte til profeten: "Hva vil du her" i denne ensomme hulen? Nei, gå inn til Damaskus. Der skal du få noe å gjøre. Ennå er ikke alt håp ute for Israel. Om ikke du ser andre enn deg selv som en rest for mitt rike, så ser jeg annerledes. "Jeg har latt det bli igjen for meg sju tusen menn, som ikke har bøyd kne for Baal". Gå og hold ut i tjeneste for disse med kjærlighet og tålmod!

Slik talte også Herren til profeten Jona, når han også ville rømme bort fra Ninive, som etter hans mening ikke ville la seg hjelpe. Herren er mer trofast enn hans mest trofaste tjenere. Jona ble harm på grunn av at Gud var så mild mot Ninive, og klager mer over hvordan det gikk med kikajontreet, enn over den store byen. Og Herren sier: "Du har medynk med kikajontreet, som du ikke har hatt noe strev med. Skulle da ikke jeg ha medynk med Ninive, den store byen". Slik er Herrens hjertelag, også overfor et ugudelig folk. Å, om vi kunne huske på dette! - Og huske på at selv der vi ikke ser noe annet enn død og ugudelighet, der har Herren ennå mange som han ser kan bli frelst.

Men samtidig skal vi vokte oss mot den tanken lettsindige "kalkstrykere" (Esek 13: 11) vil plante som en falsk trøst i seg selv og andre; dette at Guds folk ikke nødvendigvis trenger stå åpenbart fram, og dermed skille seg ut, her på jord. Men at vi bare skal håpe det beste selv for dem som dør uten at det har foregått noen som helst omvendelse fra deres fullkomne likhet med verden. Nei, dette er langt fra det teksten vår lærer oss. Den taler bare om at Herren i denne ugudelige massen ser noen som vi ikke ser. Noen som enten er, eller kommer til å bli omvendt. Noen som enten allerede tror, men som

av redsel for verdens fiendskap ennå bare i hemmelighet er Jesu disipler (Joh 19: 38). Eller de skal i framtiden få komme til troen.

Herren har tydelig nok uttalt at hans folk ikke skal være skjult. Men i stor nåde støtter og oppdrar han dem, når de er nye og svake på veien, for at de en gang skal stå klart fram og bekjenne hans navn. Han sier jo: "Man tenner ikke en lampe og setter den under et kar" osv., "En by som ligger på et fjell, kan ikke skjules", "Dere er verdens lys", "Dere er jordens salt" osv. Hvordan kan en være "salt" som brukes mot verdens forråtnelse, hvis en selv er lik verden? Hvordan kan en være et "lys" for verden, hvis en bare taler og lever helt likt med den (dette talte vi mer inngående om under kap. 10: 10). Men vi går tilbake til teksten. Etter at Paulus har sitert Herrens svar til Elia: "Jeg har latt det bli igjen for meg sju tusen menn ...", anvender han nå dette på dagens Israel: